

62 מר יִזְחַנָּא בְּרִיהַ דְּרַב הֵנָּה פֵּר אָמַר לָהּ – ויש אומרים
 63 שהודמנו לבי מר יִזְחַנָּא בְּרִיהַ דְּרַב הֵנָּה פֵּר בִּיזְנָא, עֵבִיד לְהוּ עֵלְמָא
 64 תִּלְתָּא – הכין עבורם עגל משולש, שנולד שלישי לאמו, שהוא
 65 משובח ביותר, אָמַר לִיהַ רַבָּא לְשִׁמְעִיָּה – לשמשו של בעל הבית,
 66 שהיה כהן, ובעל הבית היה נותן לו את מתנותיו, וְכִי לֹן מִתְנַתָּא –
 67 תן לי רשות לזכות במתנות הכהונה הראויות להנותן לך, דְּבַעֲיָנָא
 68 לְמִיכַל לִישְׁנָא בְּחַדְלָא – לפי שרצוני לאכול את הלשון [שהיא חלק
 69 ממתנת הלחין] בחדל, שהוא מאכל חשוב. וְכִי לִיהַ – זיכה לו
 70 השמש את המתנות, רַבָּא אֲבָל אֲחֻסָּה, ואילו רב ספרא חשש
 71 ולא אֲבָל, כיון שעדיין לא זכה בהן כהון. לאחר מכן אֲקָרְיָה לְרַב
 72 סְפָרָא בְּחֵלְמָא – הקריאו לרב ספרא בחלומו פסוק זה (משלי כה א)
 73 'מַעֲדָה בְּגֵד – כבגד בלוי שאינו מועיל ביום קָרְהָ, חֲמִין עַל נֶתֶר –
 74 וכחומץ הניתן על מין אדמה רכה שעושים ממנה כלים, שהחומץ
 75 משחיתו, וְשֶׁר בְּשִׁירִים עַל לֶב רַע' – דומה לשניהם הוא האומר דברי
 76 תורה למי שאינו מבין בהם. אָתָּא – בא רב ספרא לְקַמְיָה דְּרַב יוֹסֵף,
 77 ואָמַר לִיהַ, דְּלָמָּא מְשֻׁם דְּעֵבְרִי אֲשִׁמְעֵתָא דְּמַר אֲקָרְיָין הָכִי – שמא
 78 אמרו לי כן בחלום מחמת שלא סמכתי על שמעתיך, שהתרת
 79 לתלמיד חכם ליטול מתנות שזיכה לו הכהן אף שלא באו לידו. אָמַר
 80 לִיהַ רַב יוֹסֵף, כִּי אָמַרְי אָנָּא – מה שהתרתי לעשות כן היינו בְּכַהֵן
 81 אַחֵר, שעושה כן מרצונו, אבל סְמַעָא – שמשו של בעל הבית, פִּעַל
 82 בְּרִיחִיהַ מִזְבִּי – בעל כרחו הוא מוכה את המתנות לאדם חשוב שבא
 83 להתארח אצל בעל הבית, ובוזה לא התרתי. וְעוֹד חִילוּק, כִּי אָמַרְי
 84 אָנָּא, לְמָאֵן דְּלֵא אֲפִשֶׁר לִיהַ – לעני, שאינו יכול להמנע מכך, הָא
 85 אֲפִשֶׁר לִיהַ – אך רבא אינו עני, וראוי היה שלא יטלם. שאלו רב
 86 ספרא, וְאֵלָּא מַאי מְעַמָּא אֲקָרְיָין הָכִי – אם כן מדוע הקריאו לי כן
 87 בחלום. השיב לו רב יוסף, פסוק זה נאמר לְפָנֵי רַבָּא, שלא דקדק
 88 בדברי רב יוסף להבין את טעמו, ונהג שלא כראוי. חזר ושאלו,
 89 וְלִקְרָיִין – היה ראוי שיקריאו כן לְרַבָּא. השיב לו רב יוסף, רַבָּא, נִזְוּף
 90 הָוָה – היה נזוף מהשמים מחמת מעשה זה שנהג שלא כראוי, ולכן
 91 לא הקריאו לי בעצמו.
 92 הגמרא מבארת את הפסוק לפי פשוטו: אָמַר לִיהַ אֲבִי לְרַב דִּימִי,
 93 וּפְשִׁמִיָּה דְּקָרָא בְּמַאי בְּתִיב – ופשוטו של פסוק זה, 'מַעֲדָה בְּגֵד בַּיּוֹם
 94 קָרְהָ וגו', על מי הוא נאמר. אָמַר לִיהַ, בְּשׁוֹנָה – במלמד תורה
 95 לתלמיד שאינו הגון. דָּאֵמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, כָּל הַשׁוֹנָה
 96 לְתַלְמִיד שְׂאִינוּ הַגּוֹן, נוֹפֵל בְּנִיהָבָם, שְׁנַאֲמַר (איוב כב) 'כָּל הַשֶּׁךְ טָמוֹן
 97 לְצַפְנִינִי, תִּאֲכַלְהוּ אִשׁ לֹא נֶפֶת, יָרַע שְׂרִיד בְּאֵהָלוֹ, וְאִין 'שְׂרִיד'
 98 האמור כאן אֵלָּא תַלְמִיד חָכֵם, שְׁנַאֲמַר לגבי תלמידי חכמים (יואל א
 99 ה) 'וּבְשְׂרִידִים אֲשֶׁר הָ' קָרָא', וביאור הפסוק באיוב הוא שמי שיש
 100 באהלו 'ירע שְׂרִיד', כלומר תלמיד רע, תִּאֲכַלְהוּ אִשׁ לֹא נֶפֶח', וזו אש
 101 של גהינם שאינה צריכה ניפוח.
 102 מימרא נוספת בענין זה: אָמַר רַבִּי יוֹרָא, אָמַר רַב, כָּל הַשׁוֹנָה
 103 לְתַלְמִיד שְׂאִינוּ הַגּוֹן, הָרִי הוּא פְּאֻדָּם הוּזְרֵק אֲבָן לְעִבּוּדָה זָרָה
 104 שְׁשֵׁמָה מְרַקְלוּסִים, שעובדים אותה בדיקת אבנים, ואף שמתכוין
 105 לבזותה נמצא שעבדה, וכן המלמד תורה למי שאינו הגון, עושה
 106 מצוה הבאה בעבירה, שְׁנַאֲמַר (משלי כו ה) 'בְּצִוּוֹר אֲבָן בְּמַרְמָה בֵּן
 107 נוֹתֵן לְכֶסֶל בְּבוֹד' – כזורק אבן למרקוליס בכלי המיוחד לזריקת
 108 אבנים ששמו 'מרמגה', כך הוא הנותן לכסיל 'בבוד', [ואין בְּבוֹד
 109 אֵלָּא תוֹרָה, שְׁנַאֲמַר (משלי ג ד) 'בְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, ונאמר (שם כב
 110 ה) 'תְּרִמְיָם יִנְחָלוּ טוֹב'.
 111 אָמַר רַבִּי הֵמָּא פֵּר חֲנִינָא כָּל הַעוֹשֶׂה טוֹבָה לְמִי שְׂאִינוּ יוֹדְעָה –
 112 שאינו מכיר בטובה זו, פְּאִילוּ זוֹרֵק אֲבָן לְמַרְקוּלִים, שְׁנַאֲמַר 'בְּצִוּוֹר
 113 אֲבָן וגו' בְּמַרְמָה בֵּן נוֹתֵן לְכֶסֶל בְּבוֹד', וְכִרְתִּים (שם יט ע) 'לֹא נִאֲוָה
 114 לְכֶסֶל תַּעֲנוּג', והיינו שאין ליתל תענוגות לכסיל, שאינו מכיר טובה.
 115 שנינו במשנה: וְיִשְׂרָאֵל הַמְּשַׁתְּתֵף עִמָּהּ – עם כהן או גוי, בבהמה,
 116 צִרְיָה לְרִשׁוֹם – לעשות סימן, כדי שיבינו מדוע אינו מפרש מתנות.
 117 הגמרא מקשה סתירה מברייתא למשנתנו. מקשה הגמרא: וְכִי
 118 אֲפִילוּ הַמְּשַׁתְּתֵף עִם הַעוֹבֵד פּוֹכְכִים צִרְיָה לְרִשׁוֹם, וְרַמְיָהוּ, שנינו
 119 בברייתא, הַמְּשַׁתְּתֵף עִם כַּהֵן צִרְיָה לְרִשׁוֹם, וְהַמְּשַׁתְּתֵף עִם הַעוֹבֵד
 120 פּוֹכְכִים, וְהַשׁוֹחַ וּמוֹכֵר בַּהֵמָה שֶׁל פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדִישִׁים – בהמת
 121 קדשים שנפל בהם מום ונפסלו מלהיקרב על גבי המזבח, ונפרדו
 122 ומכרם, שהם פטורים ממתנות כהונה, אִין צִרְיָה לְרִשׁוֹם, והרי זה

1 וְכַלּוֹת שֶׁל דָּם הַקְּרֻבָּנוֹת, לזרקם על המזבח, הַנְּאֻזֹת שֶׁל הָדָם עַל גְּבִי
 2 הַפְּרוּכַת וְהַמְּזַבְּחוֹת, וְהַשְּׂקָאֵת סוּסָה בְּמִים הַמְּרִים, וְעִרְפֵיִת עֵלְמָה
 3 עִרְפָּה, וְהַתְּרַע מְצוֹרַע בְּהוֹאֵת הַצִּפְרִים, וְנִשְׂאִיּוֹת פְּפִים לְבִרְכַת
 4 כַּהֲנִים בֵּין מִכְּפָנִים – בבית המקדש, וּבֵין מִכְּחוּץ – בכל עיר ועיר,
 5 מנין שנותנים מתנות כהונה רק לכהן המורדה בכל זה, תַּלְמוּד לְמוֹר
 6 (ש) 'הַמְּקָרִיב אֶת דָּם הַשְּׂלָמִים וְאֵת הַחֶלֶב מִכְּנִי אֲחֵרָן, וְכוּנִית
 7 הַפֶּסוּק לְכַל עֲבוּדָה הַמְּסוּדָה לְבְנֵי אֲחֵרָן, וְכָל בְּהֵן שְׂאִינוּ מוֹדָה בָּהּ
 8 – באתח העבודות הללו, אִין לֹן חֶלֶק בְּכַהוֹנָה. מסיימת הגמרא את
 9 ברייתא: מְעַמָּא שְׂאִינוּ נוֹטֵל מִתְּנוּתָהּ מִשּׁוּם דְּאִינוּ מוֹדָה בָּהּ, הָא
 10 – אך כהן שמוֹדָה בָּהּ, נוֹטֵל מִתְּנוּתָהּ, וְאֵף עַל גַּב דְּאִינוּ בְּקִי בְּהֵן
 11 לאוכלן דרך גדולה, ושלא כדברי רב חסדא.
 12 הגמרא מביאה מימרא נוספת בענין זה: אָמַר רַבִּי אֲבָא, אָמַר רַב
 13 הוֹנָא, אָמַר רַב, חוֹמִין שֶׁל דָּם שִׁישׁ בְּלַחֵי שֶׁל הַבַּהֲמָה, אֲסוּרִים
 14 מְשֻׁם דָּם, וְכָל בְּהֵן שְׂאִינוּ יוֹדַע לִישְׁלֵן – להוציאן מהלחי, אִין נוֹתֵנִין
 15 לֹן מִתְּנָהּ זוֹ שֶׁל לַחֵי, מִחֲשֵׁשׁ שִׁיאֲכַלְנָה עִם הָדָם. דוחה הגמרא: וְלֹא
 16 הִיא – אין הדין כן, אלא מותר ליתן לו את הלחי. והטעם לכך, אִי
 17 בְּמוֹרָא – אם יצלה אותה, מִיַּד דְּיִיבִי – זבים הם אותם חוטים, ויוצא
 18 מהם כל הדם. וְאִי לְקַדְדָה – אם יבשלנה בקדירה, (אִי) [אִיִּדִין]
 19 דְּמִיתְּתָהּ לְהוּ וּמִלַּח לְהוּ – אגב כך שהוא חותך ומולח את הבשר,
 20 כמו כל בשר, מִיַּד דְּיִיבִי – זבים חוטי הדם, ולא יאכלם.
 21 הגמרא דנה האם ראה לכהן לחור אחר מתנות כהונה: אָמַר רַבָּא,
 22 שְׂכַהֵן הִיָּה, בְּדַק לֹן – בדק אותו רב יוסף בשאלה זו, לראות מה
 23 נשיב, הָאִי בְּהֵנָּא דְּהִטִּיף מִתְּנַתָּא – כהן שחוטף מתנות כהונה,
 24 חֲפוּבֵי קָא מְחַבֵּב מְצוּנָה – האם זו ראייה שהוא מחבב את המצוות,
 25 וראוי לנהוג כן, או וְלוּלִי קָא מְלוּל בְּמְצוּנָה, ואין לעשות כן. ממשך
 26 רבא ואומר: וּפְשִׁמִיָּה לִיהַ – ופשטתי לו את ספיקו מדרשה זו, נאמר
 27 בפסוק (דברים א) 'וְנָתַן לְכַהֵן הַיּוֹרֵעַ וְהַלְחִימִים וְהַקְּבָה', ויש לדרוש, וְלֹא
 28 שְׂיִטוּל הַכַּהֵן מְעַמָּו, ולכן אין ראוי לחטוף את המתנות.
 29 הגמרא מביאה את דברי אביי בענין זה: אָמַר אֲבִי, שְׂכַהֵן הִיָּה, מְרִישׁ
 30 הָוָה הַמְּיַנָּא מִתְּנַתָּא – בתחילה הייתי חוטף את המתנות, אֲמִינָא –
 31 אמרתי בליבי, חֲפוּבֵי קָא מְחַבֵּבֵנָּא מְצוּנָה, בֵּין דְּשִׁמְעָנָא לְהָא –
 32 אך אחרי שמעתי דרשה זו, 'וְנָתַן' וְלֹא שְׂיִטוּל מְעַמָּו, מִיתְּתָהּ לֹא
 33 הַמְּיַנָּא – לא הייתי חוטף, אלא מִימַר אָמַרְי – הייתי אומר הָבֵי לִי
 34 – תנו לי את המתנות, לחיובב מצוה. וּבֵין דְּשִׁמְעָנָא לְהָא דְּתִנָּא –
 35 אך לאחר ששמעתי ברייתא זו, שנאמר על בני שמואל הנביא (שמואל א
 36 א) 'וַיִּטּוּ אַחֲרָי הַבָּצַע', רַבִּי מַאֲדָא אָמַר, אִין הַכּוּוּנָה שְׂהִי גוּזִלִים,
 37 אלא בְּנֵי שְׂמוּאֵל, שְׂהִי לויים, חֶלְקָם שְׂאֵלוּ בְּפִיהֶם – היו תובעים
 38 בפיהם חלק לוייה, כגון מעשר ראשון, ואף זה מכונה כנטייה אחר
 39 הבצע, ומוכח שאין ראוי לנהוג כן, ולכן מִימַר נְמִי לֹא אֲמִינָא – אף
 40 לא הייתי מבקש את המתנות, וּמְכַל מְקוּם אִי יְהִבּוּ לִי – אם נתנם
 41 לי, שְׂקָלִינָא – הייתי נוטל. אך בֵּין דְּשִׁמְעָנָא לְהָא דְּתִנָּא לגבי חֶלֶם
 42 הפנים, שמתן שמעון הצדיק נשתלחה בו קללה ולא היו תובעים
 43 ממנו, ולכן היו הַצְּנוּעִים מוֹשְׁכִין אֵת יְדֵיהֶם וּנְמַנְעִים מִלִּישׁוּל,
 44 וְהַתְּנָנִים – הרעבתנים הוֹלְקִים בו, מוֹשְׁקֵל נְמִי לֹא שְׂקָלִינָא – אינו
 45 נוטל כלל מתנות, כדי שלא אקרא גרגון ולא אפסיד לכהנים
 46 הצריכים לכך יותר ממני, לְרַב מְשַׁעֲלֵי יוֹמָא דְּבִיפּוּרִי – מלבד בערב
 47 יום הכפרים, לְאֲחוּוִין נְפִשָׁא בְּכַהֲנֵי – להחזיק את עצמי ככהן,
 48 שאם לא אעשה כן ישכחו שאני כהן. מקשה הגמרא: וְלִפְרוּם יְדִיהַ
 49 – יכל אביי לברך ברכת כהנים כל יום, ובכך זיכרו שהוא כהן.
 50 מתרצה הגמרא: אֲנִיסָה לִיהַ עִדְנָיָה – היה אביי אנוס ללמוד עם
 51 תלמידיו בשעה שהציבור מתפללים, ולא יכל לפרוס כפוי.
 52 הגמרא מבארת שיש אופנים שיכול הכהן לזכות את מתנותיו לאחר,
 53 קודם שקיבלם: אָמַר רַב יוֹסֵף, הָאִי בְּתַנָּא דְּאִית לִיהַ צוּרָא מְרַבֵּן
 54 בְּשִׁבְבוּתִיהַ, וְדִיקָא לִיהַ מִלְתָּא – כהן שיש לו תלמיד חכם עני
 55 בשכנותו, ורוצה הכהן להנותו, לְיוֹבֵי לִיהַ מִתְּנַתָּא – זיכה לו הכהן
 56 את מתנות הכהונה שלו, וְאֵף עַל גַּב דְּלֵא אֲתִי לְיָדִיהַ – אף שלא
 57 באו המתנות ליד הכהן, ויתנו בני העיר את המתנות לתלמיד חכם
 58 עצמו מכח הכהן. ודין זה הוא בְּמַכְרֵי כַּהוֹנָה וְלוּיָהּ – בכהן או לוי
 59 שבני העיר אוהבים אותו ורוצים ליתן לו את המתנות, שכיון שהם
 60 עתידים ליתנם לו יכול כבר עתה לזכותם לאדם אחר.
 61 מספרת הגמרא: רַבָּא וְרַב סְפָרָא, אֲפִלְעוּ לְבִי – הודמנו לביתו של

1 אין צורך לעשות בו סימן. מתרצת הגמרא: **תַּרְנֵמָא** – ביאר את
 2 הברייתא] **רַב אֲדָא בַּר אֲהֵבָה קָמִיָּה** – [לפניו] **דְּרַב פִּפְא**, ברייתא זו
 3 האומרת שאינו צריך לעשות סימן, עוסקת ב**אֲוֵתָן הַנְּמַכְרִים בְּתוֹךְ**
 4 **הַבְּרִית**, דהיינו בכבוד ומעשר, שאם נפל בהם מום, אסור למוכרם
 5 באטליו כדרך חולין אלא מוכרים אותם רק בבית, וכיון שמצורת
 6 מכירתם ניכר שאינן בהמות של חולין, אינו צריך לעשות בהם סימן.
 7 אבל בפסולי המוקדשין שנמכרים באטליו, צריך לעשות סימן, כדי
 8 שידעו בני אדם שזו בהמה של פסולי המוקדשין, ומחמת כן היא
 9 פטורה ממתנות כהונה.
 10 הגמרא מביאה מחלוקת, מאילו מתנות פוטר השותף הכהן: **אֲמַר רַב**
 11 **הוּנָא**, כהן שהוא שותף ב**רֵאשׁוֹשׁ** של הבהמה, **פְּטוּר** הישראל רק מן
 12 **הַלְּחִי**, שהיא חלק מהראש השייך לכהן, וחייב בזרוע וקבה. כהן
 13 שהוא שותף ב**יָד**, **פְּטוּר** הישראל רק מן **הַזְּרֹעַ**, וחייב בשאר. וכהן
 14 שהוא שותף ב**כַּנֵּי מַעֲיִין**, **פְּטוּר** הישראל רק מן **הַקֶּבֶה**, וחייב
 15 בשאר. הגמרא מביאה את דעת החולק: **וְחֵיִיא בַּר רַב אֲמַר**, אפילו
 16 אם הכהן שותף רק ב**אֶחָד מֵהֶן**, בראש, ביד או בכני מעיים, **פְּטוּר**
 17 הישראל מ**כּוֹבְבִין** – מכל המתנות.
 18 הגמרא מקשה על דברי חייא בר רב: **מִיֵּתִיב** – הקשו בני הישיבה על
 19 דברי חייא בר רב, שנינו בברייתא, אם מכר הכהן בהמה לישראל,
 20 ואמר לו, **הֲרֵאשׁוֹשׁ** של הבהמה ישאר שלי, ו**כּוֹבְבָה** – שאר הגוף שלי,
 21 **וְאֶפִּילוֹ אֶחָד מִמָּאָה בְּרֵאשׁוֹשׁ** של הכהן, **פְּטוּר**. וכן אם אמר לו הכהן
 22 **הֵיךְ שְׁלִי וְכּוֹבְבָה שְׁלִי**, **וְאֶפִּילוֹ** אם רק **אֶחָד מִמָּאָה בְּיָד** שייך לכהן,
 23 **פְּטוּר**. וכן אם אמר **כַּנֵּי מַעֲיִין שְׁלִי וְכּוֹבְבָה שְׁלִי**, **אֶפִּילוֹ אֶחָד מִמָּאָה**
 24 **בְּהֶן** של הכהן, **פְּטוּר**. מסיימת הגמרא את קושייתה: **מֵאֵי לָאו** –
 25 האם אין כוונת הברייתא שאם יש לכהן חלק בראש, **פְּטוּר** רק מן
 26 **הַלְּחִי וְחֵיִיב בְּכּוֹבֵין** – בכל השאר, שהם זרוע וקבה. וכן אם יש לכהן
 27 חלק ביד **פְּטוּר** מן **הַזְּרֹעַ**, ו**חֵיִיב בְּכּוֹבֵין**, וכן אם יש לו חלק בכני
 28 המעיים **פְּטוּר** רק מן **הַקֶּבֶה וְחֵיִיב בְּכּוֹבֵין**, ומוכח שאין שותפות
 29 בחלק מהבהמה פוטר מכל מתנות הכהונה, אלא רק מהמתנה
 30 שבאותו חלק, ושלא כדברי חייא בר רב. מתרצת הגמרא: **לֹא** – אין
 31 זו כוונת הברייתא, אלא אם יש לו חלק אפילו במקום אחד שבבהמה
 32 שיש בו מתנה, **פְּטוּר מְכּוֹבֵין** – מכל מתנות הכהונה, וכדברי חייא בר
 33 רב.
 34 תמדה הגמרא: **וְלִיתַּנִּי** – אם כן, היה לברייתא לשנות **פְּטוּר מְכּוֹבֵין**,
 35 ומדוע חילקה זאת לשלשה דינים שונים, שיש לו חלק בראש, ביד או
 36 בכני המעיים, שמשמע שיש חילוק בין האברים. ממשכה הגמרא
 37 להקשות: **וְעוֹד קָשָׁה** על חייא בר רב, **דְּתַנֵּיא** בברייתא, אם הכהן
 38 אומר **הֲרֵאשׁוֹשׁ שְׁלִי וְכּוֹבְבָה שְׁלִי**, **אֶפִּילוֹ** אם רק **אֶחָד מִמָּאָה בְּרֵאשׁוֹשׁ**
 39 של הכהן **פְּטוּר** מן **הַלְּחִי**, ו**חֵיִיב בְּכּוֹבֵין**. הרי מבואר בפירוש
 40 בברייתא שאין שותפות של הכהן בחלק אחד שיש בו מתנה פוטר
 41 את שאר המתנות, אלא רק את המתנה שבאותו חלק בלבד,
 42 **וְהַיּוֹבְחָא דְּחֵיִיא בַּר רַב** – הרי זו קושיא על דברי חייא בר רב.
 43 מסיימת הגמרא: **תֵּיּוֹבְחָא** – אכן קושיא היא, ונדרו דרבי.
 44 הגמרא מבארת מדוע סבר חייא בר רב שיש לפטור את הבהמה מכל
 45 מתנות הכהונה: **אֲמַר רַב חֲסֵדָא**, **הָא מְתַנֵּיתָא אֲמַעֲיִתִּיהָ** – ברייתא
 46 זו הטעתו **לְחֵיִיא בַּר רַב**, לסבור ששותפות של הכהן בחלק שיש בו
 47 מתנה אחת פוטר את שאר המתנות, **דְּתַנֵּיא**, **עוֹשִׂים וְאֶרְבַּע**
 48 **מִתְּנִיתָא בְּהוֹנָה הֵן**, ו**כּוֹבֵין נִתְּנִין לְאֶהָרֵין וְלְכַנֵּיין בְּכָל וּפְרָט** – נכתבו
 49 בתחילה בלשון כללית, ואחר כך נכתבה כל מתנה בפירוש, ונכתרה
 50 על כך **בְּרִית מְלַח**, שלא יפסקו מהם מתנות אלו לעולם. **וְכָל**
 51 **הַמְּקַיָּמִין** – נותן המתנות לכהנים, **בְּאִילוֹ קָיִים כָּלֵל וְפְרָט** – את כל
 52 הכללות ופרטות שבתורה, ו**בְּרִית מְלַח** – את הקרבנות שניתנו
 53 בבריית מלח. **וְכָל הַעוֹבֵר עֲלֵיהֶן**, שאינו נותן מתנות כהונה, **אֶפִּילוֹ**
 54 **עוֹבֵר** על דברי התורה שניתנו ב**כָּלֵל וְפְרָט**, ועל **בְּרִית מְלַח**.
 55 ומבארת הברייתא: **וְאִילוֹ הֵן** אותן מתנות, **עוֹשֵׂר נִיתְּנוּ לָהֶם** לאוכלם
 56 **בְּמַקְדָּשׁ, וְאֶרְבַּע כָּל יְרוּשָׁלַיִם, וְעוֹשֵׂר בְּגְבוּלֵים** – בכל גבולי ארץ
 57 ישראל.
 58 מפרטת הברייתא: אלו הן **עוֹשֵׂר שְׁבַמְקָדָשׁ**, בשר קרבן **הַטָּאָת** בהמה.

1 שלא כמבואר במשנתנו, שהמשתתף עם הגוי צריך לרשום.
 2 מתרצת הגמרא: **הָקָא בְּמֵאֵי עֲקָרִין** – באיזה אופן עוסקת הברייתא
 3 שאמרה שהמשתתף עם העובד כוכבים אינו צריך לרשום, **דִּיתֵיב**
 4 **עוֹבֵד כּוֹכְבִים אֲמַסְתָּהּ** – שיושב העובד כוכבים בחנות כשהטבח
 5 מוכר את הבשר, והכל רואים שיש לו שותפות בבהמה, ולכן אינו
 6 צריך לעשות סימן נוסף להיכר. ואילו משנתנו שכתוב בה
 7 שהמשתתף עם העובד כוכבים צריך לרשום, מדברת באופן שאין
 8 העובד כוכבים יושב בחנות.
 9 הגמרא תמדה על התירוץ: הרי כשהברייתא מחלקת בין עובד
 10 כוכבים לבין כהן, כוונתה לאותו אופן ממש, שבכהן יש צורך לעשות
 11 סימן ועובד כוכבים אין צורך לעשות סימן, ואם כן, **דְּבִתְהָה** – באופן
 12 דומה למה שבעובד כוכבים מדובר שיושב בחנות, **נְפִי בְּהֵן** גם כן יש
 13 לומר שמדובר **דִּיתֵיב אֲמַסְתָּהּ** – שיושב הכהן בחנות, ואם כן
 14 **אֲמַאי** – מדוע צריך לרשום, הרי הוא יושב בחנות וניכר לכל שהוא
 15 שותף בבהמה. מתרצת הגמרא: הטעם הוא משום שאף שיראו את
 16 הכהן בחנות לא ידעו שיש לו שותפות בבשר, **דְּאֲמַרֵי** – שיאמרו
 17 האנשים הרואים אותו, **בְּשָׂאָה קָא וְיָבִין** – הכהן בא לכאן לקנות
 18 בשר, ולא ידעו שהוא שותף בבשר, ויחשדו בבעלים שאינו נותן
 19 מתנות כהונה.
 20 מקשה הגמרא: **אֵי הָבִי** – אם כן קשה, לגבי **עוֹבֵד כּוֹכְבִים**, **נְפִי**
 21 **אֲמַרֵי** – גם כן יאמרו האנשים **בְּשָׂאָה קָא וְיָבִין** ולא ידעו שהוא שותף
 22 בבשר, ומדוע חילקה הברייתא בין כהן לעובד כוכבים.
 23 מתרצת הגמרא באופן אחר: **אֵלָּא, הָקָא בְּמֵאֵי עֲקָרִין**, **דִּיתֵיב עוֹבֵד**
 24 **כּוֹכְבִים אֲמַסְתָּהּ** – שיושב העובד כוכבים על הארגו שנותן בו בעל
 25 החנות את המעות שהוא מקבל מהלוקחים תמורת הבשר, שדבר זה
 26 מוכיח לרואים בודאי שיש לגוי שותפות בבשר, ולכן אינו צריך
 27 לעשות סימן.
 28 תמדה הגמרא גם על תירוץ זה: אם כן, **דְּבִתְהָה נְפִי בְּהֵן** – יש
 29 להעמיד אף את הדין של הכהן באופן דומה, **דִּיתֵיב אֲמַסְתָּהּ** –
 30 שיושב הכהן על ארגו המעות שבחנות, ואם כן **אֲמַאי** – מדוע צריך
 31 לרשום, אלא ודאי אין הוכחה ממה שיושב על ארגו המעות, מפני
 32 **דְּאֲמַרֵי** – שאומרים האנשים **הַמוֹנֵי הִמְוִיָּה** – האמינו בעל החנות
 33 לשמור עבורו את הממון, אך לא ידעו שהוא שותף בבהמה, ולכן יש
 34 צורך לעשות סימן, ואם כן **עוֹבֵד כּוֹכְבִים נְפִי אֲמַרֵי הַמוֹנֵי הִמְוִיָּה**,
 35 ומדוע בגוי לא הצריכה הברייתא שיעשה סימן. מתרצת הגמרא: **אֵין**
 36 **אֲמוּנָה בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים** – אין ישראל רגילים להאמין לגויים בשמירת
 37 ממונם, והכל יודעים שלא היה מאמינו אם לא שיש לגוי חלק
 38 בבהמה זו, ולכן אין צריך לעשות בו סימן.
 39 תירוץ נוסף: **אֵיבָעִית אִימָא** – ואם תרצה תוכל ליישב זאת כך,
 40 שבאמת מדובר באופן שהגוי או הכהן יושב בחנות סתם, ולא על גבי
 41 המעות, והחילוק ביניהם הוא, ש**סָתָם עוֹבֵד כּוֹכְבִים מַפְעָא פְּעִי** –
 42 צועק לבעל החנות שלא ימכרם בכך אלא במחיר גבוה יותר, ומתן
 43 כך מבינים כולם שיש לו חלק בבהמה, אבל סתם כהן צנוע הוא
 44 ושוק, וסומך על בעל החנות, וכיון שלא יתודע הדבר שיש לו
 45 שותפות בבהמה, הצריכו את בעל החנות לעשות סימן בבהמה
 46 עצמה.
 47 הגמרא מבארת את המשך הברייתא: **אֲמַר מַר בְּרִייתָא, וּפְסוּלֵי**
 48 **הַמוֹקְדָּשִׁין אֵין צְרִיב לְרֵשֵׁם**, כלומר, שהמוכר שור של פסולי
 49 מוקדשים הפטור ממתנות כהונה, אינו צריך לעשות בו סימן. מדייקת
 50 הגמרא: **אֵלָּמָא** – מוכח מדין זה שבברייתא, **דְּמוֹכְחָא מְלָתָא** –
 51 שניכר הדבר בצורת מכירתו שזהו שור של פסולי מוקדשין, שהרי
 52 אסור למוכרו בשוק כדרך שמוכרים בשר חולין, אלא נמכר בבית,
 53 ולא יחשדו בבעליו שאינו נותן מתנות כהונה.
 54 מקשה הגמרא: **וְהָא אֲנֵן תַּנֵּן** – והרי אנחנו שנינו במשנה שאין הדין
 55 כך, וכך שנינו בה (בכורות לא), **פְּסוּלֵי הַמוֹקְדָּשִׁין נִמְכָּרִים בְּאִימָלִין**
 56 ו–בשוק, ו**נִשְׁחָטִים בְּאִימָלִין, וְנִשְׁקָלִים בְּלִיטְרָא** – במשקל, כדרך
 57 שנהוגים בבהמות של חולין, ואין חילוק ניכר ביניהם, זה שלא
 58 כמבואר במשנתנו שניכר הדבר שזהו שור פסולי המוקדשין, ולכן

38 נזיר, דקא חשיב להו כחטא - שאף אותם מנה התנא בברייתא יחד, 39
האם זהו משום דחטא ניהו - שהם נחשבים כמתנה אחת, והרי 40
ודאי אין כל שייכות ביניהם, שהם שני מתנות שונים לגמרי, אלא 41
בין דמיון לחדרי - שהם דומים זה לזה, שניהם מורמים מקדשים 42
קלים, לכן חשיב להו כחטא - מנאם התנא כאחד, והקא נמי - ואף 43
כאן, לגבי זרוע לחיים וקבה, אין שייכות ביניהם, ומה שנפטר מאחד 44
מהם אינו פטור מכולם, ורק בין דמיון לחדרי - מחמת שהם 45
דומים זה לזה, חשיב להו כחטא - החשיבם התנא כאחד בשם 46
'מתנות'.
47 לאחר שהתבאר שבאופן שהאבר שבו נמצאת המתנה שייך לכהן 48
פטור ממתנה, הגמרא מבררת את הדין באופן הפוך, שהאבר כולו 49
שייך לישראל ושאר הבהמה לכהן: איבעיא להו - הסתפקו בני 50
הישיבה, כהן המוכר בהמה חיה לישראל, ואומר לו, הראש של 51
הבהמה יהא שלי, וכולה - שאר הגוף יהא שלי, מהו - מה דין 52
מתנת הכהונה של הלחיים שבראש הבהמה. וצדדי הספק הם, 53
כתר חיובה אזלין - האם הולכים אחר מקום החיוב, וחיובא נבי 54
ישראל הוא - והלחיים שבהן החיוב, נמצאות ברשות הישראל, 55
וחייב במתנה זו. או הלכא - או שנאמר דכתר עיקר כהמה אזלין 56
- הולכים אחר מי שהוא בעלים על עיקר הבהמה, ועיקר כהמה 57
דכהן הוא, שהרי הוא בעלים על כל הגוף, ופטור הישראל מלתת אף 58
את הלחיים.
59 פושטת הגמרא את הספק: תא שמע, שנינו בברייתא, עובד כוכבים 60
וכהן שמכרו את צאנם לישראל לגזוז, פטור מראשית הגז, כיון 61
שכהן וגוי פטורים ממתנות כהונה, והישראל אינו אלא שלוחם. 62
הלוקח [הקונה] גז צאנו של עובד כוכבים, והבהמה נשאת 63
ברשות העובד כוכבים, אפילו אם קנאם קודם שנגזזו פטור הלוקח 64
מראשית הגז. מסיימת הברייתא: ואפן זה, שהגוף שייך לעובד 65
כוכבים והמתנה שייכת לישראל, הוא חומר שיש בזרע ובלחיים 66
ובקבה, יותר מראשית הגז, שאם הגוף של כהן והראש של ישראל, 67
חייב בלחיים, ואם הגוף של כהן או עובד כוכבים והצמר של 68
ישראל, פטור מראשית הגז. מסיימת הגמרא את ראייתה: שמע מינה 69
- ומוכח מדברי הברייתא שלגבי זרוע לחיים וקבה, כתרי חיובה 70
אזלין - הולכים אחר מקום החיוב, שאם הראש שייך לישראל חייב 71
הוא בלחיים אף שהגוף של כהן, שמע מינה - אכן מוכח מהברייתא 72
דבר זה.
73 שנינו במשנה: ואם אמר לו הכהן לישראל בשעה שמכר לו את 74
הבהמה, שמוכרה לו חוץ מן המתנות, פטור מן המתנות.

1 וקרנן חטאת העוף. אשם ודאי. ואשם תלוי. וזכתי שלמי צבור -
2 שני כבשים הקרבים בחג השבועות. ולוג שמן של מצורע, שמביא
3 ביום טהרתו יחד עם קרבנותיו, וכיון שהשמן קרוי 'קרבן', לכן מה
4 שנשאר ממנה שנותן על תנוך אזנו ובהנותיו ניתן לכהנים. ושתי
5 הלחם ממנחה חדשה הבאים בחג השבועות. ולחם הפנים הניתנים
6 על השולחן בשבת, נאכלים לכהנים כשמסירים אותם מעל השולחן
7 בשבת שלאחריו. ושירי מנחות - הנשאר ממנחות של יחיד לאחר
8 שהקטירו מהם את הקומץ. ומנחת העומר הנקרכת ממחרת יום טוב
9 ראשון של פסח, שהיו מקטירים ממנה קומץ, ושייריה נאכלים
10 לכהנים. ואלו הן ארבע מתנות שפירושם, הפבורה - כבור תם
11 של בהמה טהורה הנולד אצל ישראל, שהוא קדשים קלים ונאכל
12 לכהנים בכל העיר. והפבורים מפירות שבעת המינים המובאים
13 למקדש, נאכלים על ידי הכהנים. ומרס מן התודה ומאיל נזיר,
14 ומהתודה ניתנים החוזה השוק וארבע חלות, ומאיל הנזיר ניתנים זרוע
15 בשלה וחלה אחת ורקיק אחד. ועזרות של בהמות הקדשים, כגון
16 עולה וטאת ואשם, שהם קדשי קדשים, וניתנים לכהנים. ואלו הן
17 עשר מתנות שבנבולים, תרימה גדולה. ותרימת מעשר הניתנת
18 לכהנים על ידי הלויים, מעשר מן המעשר. ותלה המופרשת מן
19 העיסה. וראשית הגז - החלק הראשון של הצמר הנגזז. ומתנות -
20 זרוע לחיים וקבה הניתנים להם מכל בהמה טהורה הנשחטת. וחמש
21 סלעים של פדיון הבן, ופדיון פטר חמור - ישראל שנולד כבור
22 לחמורו, חייב לפדותו בשה, ונותן את השה לכהן. ושדה אהויה -
23 שדה של אדם שירשה מאבותיו והקדישה, אם לא גאל אותה
24 המקדיש ומכרה הגובר לאחר, כשיוצאת השדה מהלוקח ביוכל הרי
25 היא מתחלקת לכהנים של אותו משמר שאירע בו יובל. ושדה
26 חרמים - אדם שהקדיש את שדהו בלשון 'חרם', מקבלים אותה
27 הכהנים מיד. ונגיל חגר - אדם שגול את חגר ונשבע לו לשקר שלא
28 גלו, ומת חגר ללא יורשים, יהודה שנשבע לשקר, שנותן הגולן את
29 הקרן והחומש לכהנים.
30 ומסיים רב חסדא את ביאורו: הוא - חייא בר רב סבר, מדקא חשיב
31 להו למתנות כחטא - מכך שמנתה הברייתא את הזרוע הלחיים
32 והקבה כאחד, בשם 'מתנות', ואילו היו נחשבות שלש מתנות היתה
33 הברייתא אומרת שיש עשרים ושש מתנות, מוכח שתרימה ניהו - דבר
34 אחד הם, ואם נפטר הבעלים מאחת המתנות מחמת שותפותו של
35 הכהן באותו חלק של הבהמה, ממילא נפטר הוא מהכל, ולכן אמר
36 חייא בר רב את דבריו. ולא היא - אך לפי האמת אין הדבר נכון,
37 ומוכיחה הגמרא שאין הדבר כן, אטו - וכי המורס מתודה ואל

16 בפדיון הבן. ו. פשוט - שניהם אינם נוהגים אלא בבהמה פשוטה
17 שאינה כבור שהרי היא קדוש מרחם ואינו ממונו. ז. לפני הדבור -
18 הם לא נהגו לפני מתן תורה, אבל הבכורות התקדשו כבר כשבני
19 ישראל היו במצרים קודם מתן תורה.
20 שואלת הגמרא: אדרבה, מפבור הנה ליה למילף ולחייב ראשית
21 הגז בטרפיה שכן הם שוים ביותר דינים. א. יתום - ראשית הגז ובכור
22 נוהגים אף בבהמה שמתה אמה בלידתה ומעשר אינו נוהג בה. ב.
23 שלקחה - שניהם נוהגים בבהמה שקנאה, אבל מעשר פטור בלקוח.
24 ג. בשותפות - שניהם נוהגים אף בבהמת השותפים, מה שאין כן
25 מעשר שלא נוהג בוה. ד. נתנו - הם נוהגים גם בבהמה שניתנה
26 במתנה מה שאין כן מעשר שלא נוהג בוה. ה. בפני - הם נוהגים בין
27 בפני הבית ובין שלא בפני הבית דהיינו בין בזמן שבית המקדש קיים
28 ובין לאחר שנחרב, ומעשר אינו נוהג אלא בפני הבית. ו. כהן -
29 ראשית הגז ובכור ניתנים לכהן, מה שאין כן מעשר שכל הבהמה
30 נאכלת לבעלים.

1 ועוברות תחת השבט שייכות בדין מעשר, פרט לטרפה שנחטבו
2 רגליה למעלה מן הברך שאינה עוברת וממנה למדין אף לטריפות
3 שיכולות לילך שאינם חייבות במעשר.
4 הגמרא שואלת על רבי שמעון: מדוע לומד גזירה שזה 'צאן' 'צאן'
5 ממעשר שראשית הגז לא נוהג בטרפיה, וליילף 'צאן' 'צאן' מפבור
6 שאף בו נאמרה תיבת 'צאן', מה פבור נוהג אפילו בטרפה אף
7 ראשית הגז ינהג אפילו בטרפה. משיבה הגמרא: מסתברא מבעשר
8 הנה ליה למילף, שכן ראשית הגז ומעשר שוין לענין כמה דינים: א.
9 זכרים - שניהם אינם נוהגים בזכרים דווקא אלא אף בנקבות מה
10 שאין כן בכור שנוהג דווקא בזכר. ב. ממאין - שניהם לא נוהגים
11 בבהמות טמאות, ובכור נוהג אף בחמור. ג. במריבין - שניהם אינם
12 נוהגים אלא בבהמות מרובות ובכור נוהג אף ביחיד. ד. מרסם -
13 שניהם אינם קדושים מרחם, שמעשר קדושה רק משעת הפרשתה
14 ובראשית הגז אין קדושה כלל, מה שאין כן בכור שקדושתו מרחם
15 אמו. ה. אדם - שניהם אינם נוהגים באדם ובכור נוהג אף באדם